

LIETUVOS – KAZACHSTANO DVIŠALĖ PREKYBA

2020 m. spalio 30 d.

I. Kazachstano ekonomika ir tarptautinė prekyba

Svarbiausi Kazachstano ekonomikos sektoriai pagal sukuriamą pridėtinę vertę 2019 m. buvo didmeninė ir mažmeninė prekyba (18%), kasyba ir karjerų eksploatavimas (16%), apdirbamoji gamyba (12%), transportas ir saugojimas (8,6%), nekilnojamojo turto sektorius (8,1%) ir statybos (5,9%).

2019 m. Kazachstano prekių eksportas siekė 52 mlrd. EUR. Prekyba su ES rinka sudarė apie 43% Kazachstano prekių eksporto (į Italiją – 15%, Nyderlandus – 7,6%, Prancūziją – 6,3%), o iš ES nepriklausančių šalių 14% eksporto vertės tenka Kinijai, 9,7% – Rusijai ir 5,3% – Korėjai.

2019 m. Kazachstano importas siekė 34 mlrd. EUR ir 17% importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Italijos – 4,1%, Vokietijos – 3,7%, Prancūzijos – 1,8%), o iš ES nepriklausančių šalių – 37% importo atvežama iš Rusijos, 17% – Kinijos, 8,9% – Korėjos.

Šaltiniai: Bureau of national statistics of Kazakhstan, ICT Trade Map.

II. Lietuvos ir Kazachstano dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Kazachstano pagrindiniai rodikliai 2017-2019 m.

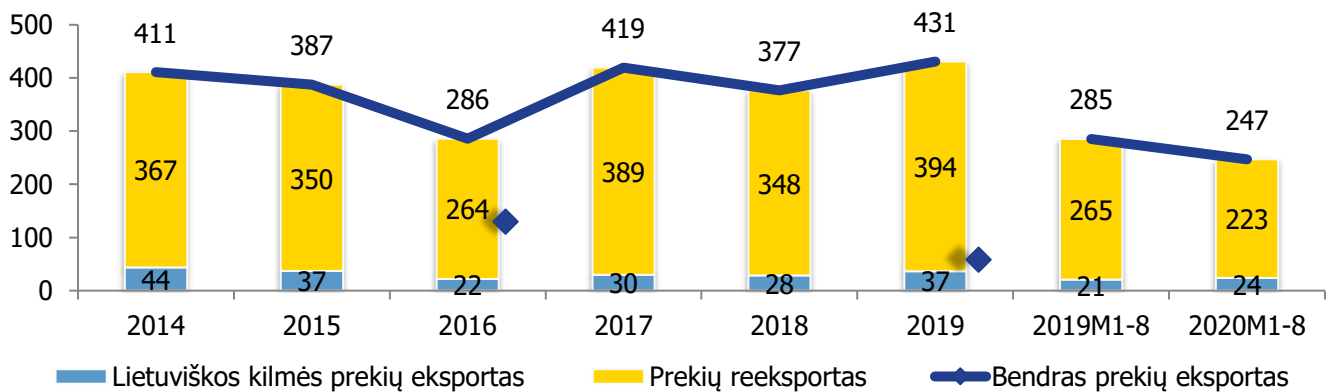
	2017		2018		2019	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	1,6 %	17	1,3 %	19	1,5 %	19
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	0,2 %	43	0,2 %	47	0,2 %	46
Šalies dalis Lietuvos prekių reeksporte	3,0 %	7	2,8 %	7	3,3 %	7
Šalies dalis Lietuvos prekių importe	3,6 %	12	2,9 %	13	2,1 %	15
Paslaugos						
	2017		2018		2019	
Šalies dalis Lietuvos paslaugų eksporte	0,9 %	21	0,8 %	22	0,7 %	24
Šalies dalis Lietuvos paslaugų importe	0,4 %	34	0,4 %	35	0,3 %	37

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

III. Prekyba prekėmis

2019 m. Kazachstanas buvo 19-a didžiausia Lietuvos prekių eksporto rinka, kuriai teko 1,5% (431 mln. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. Beveik 8,5% Lietuvos prekių eksporto į Kazachstaną 2019 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas, o likusią dalį (91%) – prekių reeksportas. Palyginti su 2018 m. Lietuvos prekių eksportas į Kazachstaną padidėjo 14%, daugiausiai dėl pieno ir pieno produktų eksporto didėjimo. Per 2020 m. sausio-rugpjūčio mėn. bendras Lietuvos prekių eksportas į Kazachstaną palyginti su atitinkamu 2019 m. laikotarpiu mažėjo 13% arba 38 mln. EUR.

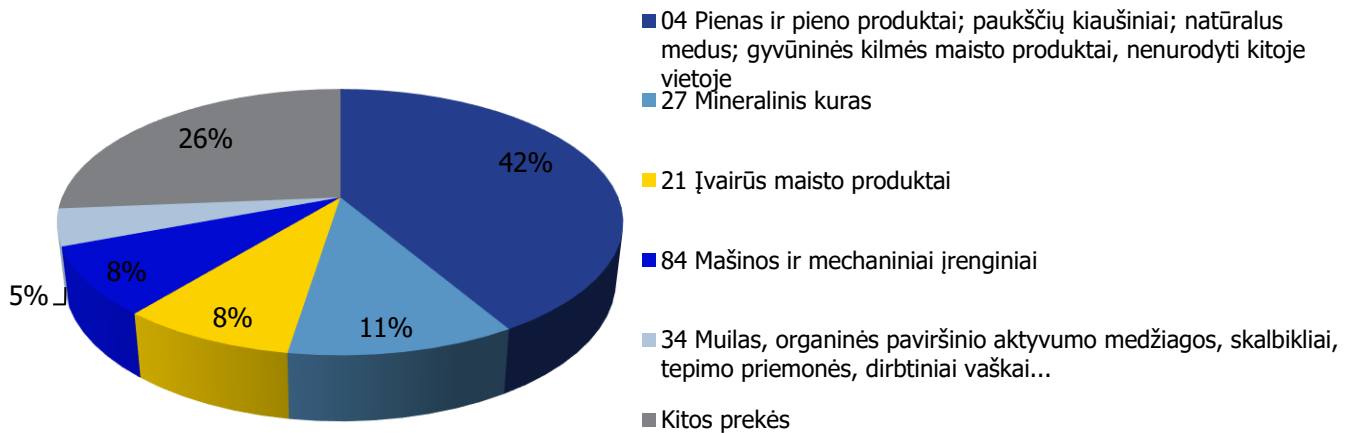
1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Kazachstaną, 2014-2020 m. 1-8 mėn., mln. EUR

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms Kazachstanas 2019 m. buvo 46-a eksporto rinka, kuriai teko 0,2% (37 mln. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Lietuviškos kilmės prekių į Kazachstaną eksporto struktūroje didžiausią dalį sudarė pienas ir pieno produktai – 42% arba 15 mln. EUR (7-a didžiausia eksporto rinka), mineralinis kuras – 11% arba 4,0 mln. EUR (28-a didžiausia eksporto rinka), įvairūs maisto produktai – 8,4% arba 3,1 mln. EUR (8-a didžiausia eksporto rinka), mašinos ir mechaniniai įrenginiai – 8,3% arba 3,0 mln. EUR (24-a didžiausia eksporto rinka), muilas, skalbikliai, tepimo priemonės, dirbtiniai vaškai – 4,5% arba 1,6 mln. EUR (7-a didžiausia eksporto rinka). Palyginti su 2018 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Kazachstaną padidėjo 29% arba 8,3 mln. EUR. Labiausiai didėjimą lėmė pienas ir pieno produktai. Per 2020 m. sausio-rugpjūčio mėn. lietuviškos kilmės prekių eksportas į Kazachstaną palyginti su atitinkamu 2019 m. laikotarpiu didėjo 15% arba 3,1 mln. EUR.

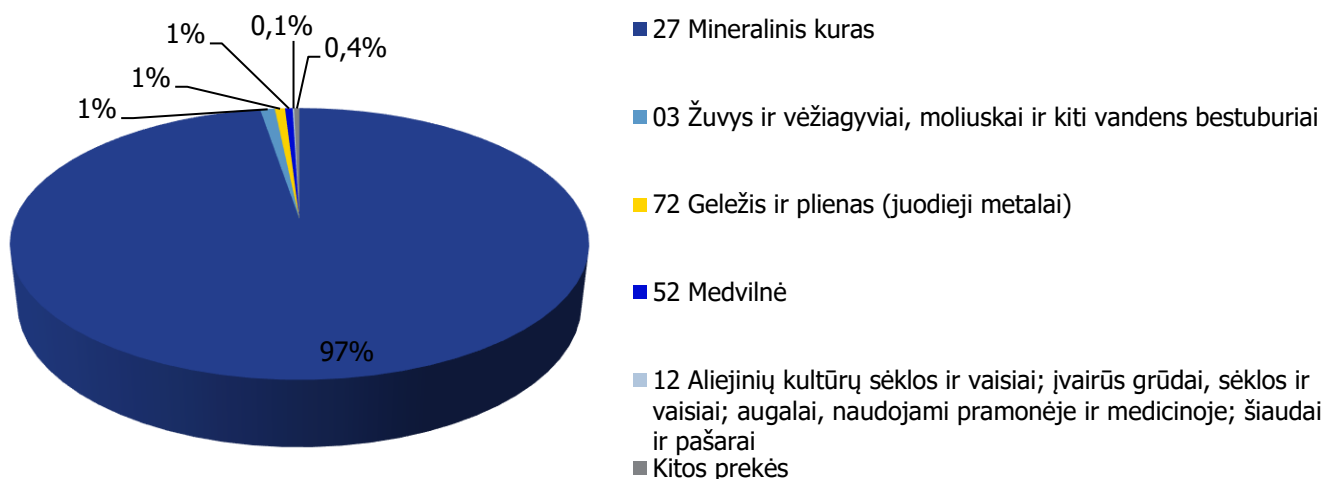
2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Kazachstaną struktūra 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2019 m. Kazachstanas buvo 15-a didžiausia Lietuvos prekių importo rinka ir jai teko 2,1% (681 mln. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš Kazachstano 2019 m. daugiausia importuota mineralinio kuro – 97% arba 664 mln. EUR (2-a didžiausia importo rinka), žuvų ir vėžiagyvių – 1% arba 6,6 mln. EUR (13-a didžiausia importo rinka), geležies ir plieno (juodųjų metalų) – 0,7% arba 4,6 mln. EUR (18-a didžiausia importo rinka), medvilnės – 0,5% arba 3,4 mln. EUR (6-a didžiausia importo rinka). Palyginti su 2018 m. prekių importas iš Kazachstano sumažėjo 17%.

3 pav. Lietuvos importo iš Kazachstano struktūra 2019 m.

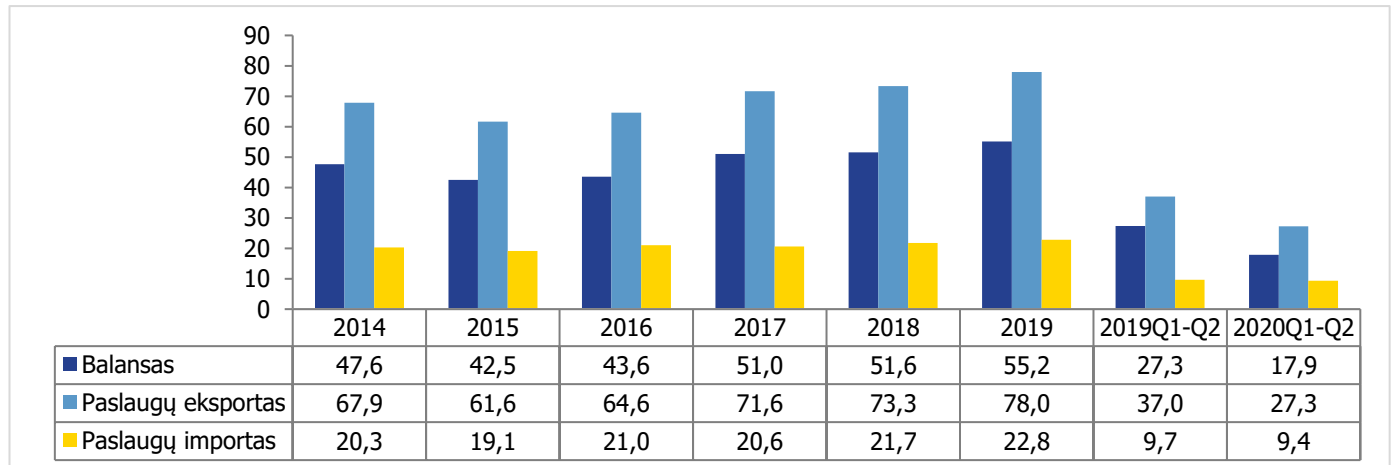

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

IV. Prekyba paslaugomis

2019 m. Kazachstanas buvo 24-a didžiausia Lietuvos paslaugų eksporto rinka, kuriai teko 0,7% (78 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš Kazachstano siekė 23 mln. EUR, tai sudarė 0,3% viso Lietuvos paslaugų importo 2019 m., o Kazachstanas buvo 37-a tiekėja paslaugų importuotojams Lietuvoje.

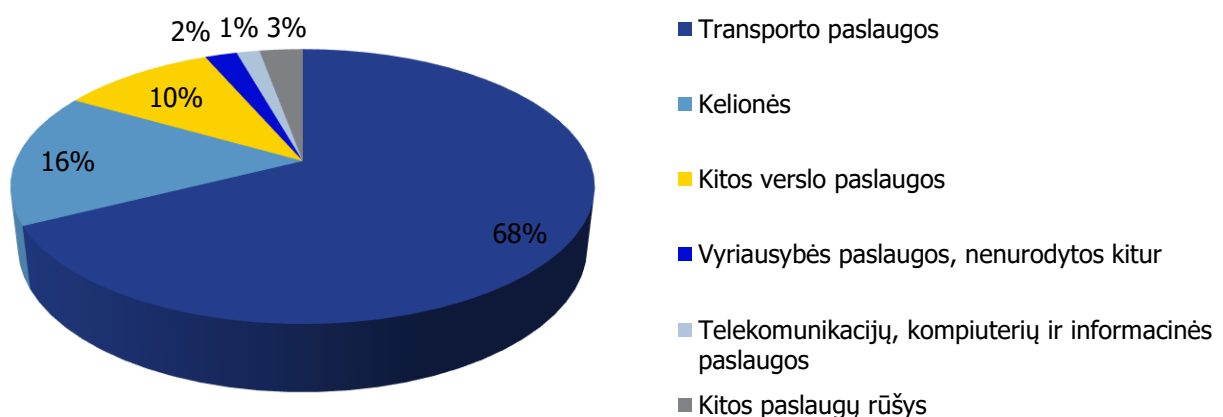
4 pav. Lietuvos ir Kazachstano užsienio prekyba (paslaugos) 2014-2020 m. I-II ketv., mln. EUR

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2019 m. iš Lietuvos į Kazachstaną daugiausia buvo eksportuota transporto paslaugų – 68% arba 53 mln. EUR (20-a didžiausia eksporto rinka), kelionių – 16% arba 12 mln. EUR (20-a didžiausia eksporto rinka), kitų verslo paslaugų – 10% arba 7,9 mln. EUR (24-a didžiausia eksporto rinka), vyriausybės paslaugų, nenurodytų kitur – 2,1% arba 1,7 mln. EUR (9-a didžiausia eksporto rinka), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 1,5% arba 1,2 mln. EUR (38-a eksporto rinka). Per 2019 m. Lietuvos paslaugų eksporto vertė į Kazachstano rinką padidėjo 6,3% iki 78 mln. EUR. Per 2020 m. I puse Lietuvos paslaugų eksportas į Kazachstaną palyginti su atitinkamu 2019 m. laikotarpiu mažėjo 26% arba 9,8 mln. EUR.

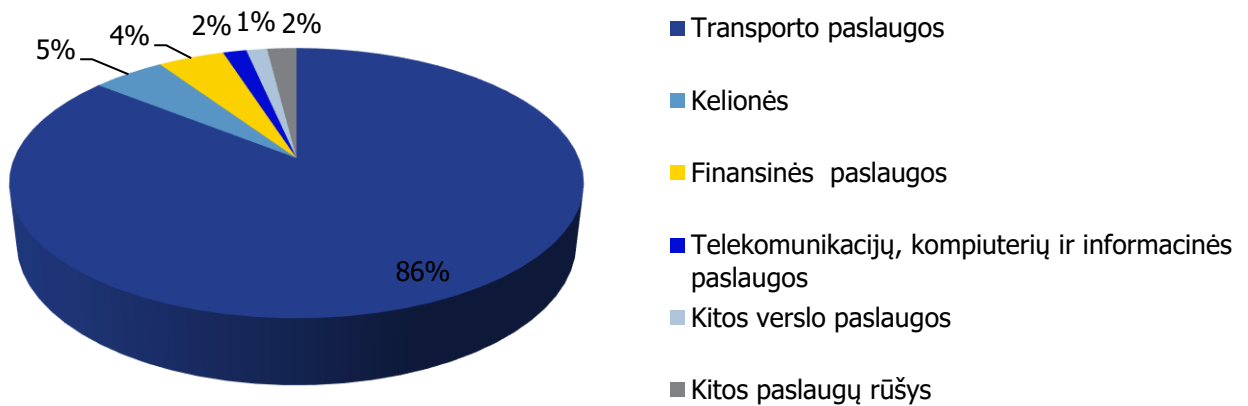
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Kazachstaną struktūra 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2019 m. iš Kazachstano į Lietuvą daugiausiai buvo importuota transporto paslaugų – 86% arba 20 mln. EUR (30-a didžiausia importo tiekėja), kelionių – 4,9% arba 1,1 mln. EUR (44-a importo tiekėja), finansinių paslaugų – 4,5% arba 1 mln. EUR (16-a didžiausia importo tiekėja), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 1,6% arba 360 tūkst. EUR (42-a importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 1,4% arba 320 tūkst. EUR (55-a importo tiekėja). Per 2019 m. paslaugų importo vertė iš Kazachstano išaugo 4,9% iki 23 mln. EUR. Per 2020 m. I pusr. paslaugų importas iš Kazachstano palyginti su atitinkamu 2019 m. laikotarpiu mažėjo 3,3% arba 320 tūkst. EUR.

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Kazachstano struktūra 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)¹ nustatyta apie 432 prekių grupių (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčių geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Kazachstano rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Kazachstaną yra šie: mašinos ir įrengimai, tekstilės gaminiai, metalo gaminiai bei maisto produktai.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Kazachstano rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
IŠ VISO	432
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	65
Tekstilės gaminių gamyba	43
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	37
Maisto produktų gamyba	36
Drabužių siuvimas (gamyba)	35
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	30
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	27
Elektros įrangos gamyba	26
Kita gamyba	24
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	13
Kitos	96

Šaltinis: UN Comtrade, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

¹ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.